

Udvandrere og indvandrere

Michael Dupont

Mercurius 1828-1857

Hvad kan vi nå

- Lidt om ind- og udvandring i Danmark
- Arkivalier om rejsende
- Daisy-bestillinger
- Dansk Demografisk Database
- Københavns Politis arkivalier om udvandrere
- Udenlandske databaser
- Pasprotokoller
- Registrering af mistænkelige grupper
- Indfødsret

Indvandringen til Danmark

- Jøder:
 - 1622: Tilladelse til at bosætte sig i Glückstadt
 - 1800: 1500 danske jøder
 - 1870-1921: 3200 jøder fra Polen og Rusland
 - 1940: 6.000 danske jøder (+ 1.000 jøder fra Tyskland)
- Svenskere:
 - 1861-1910: 82.000 (mange sæsonarbejdere)
- Polakker:
 - 1893-1930: 92.000 (heraf blev 5.000 bosiddende)
- Mindre grupper: Hollændere (Amager) og huegenotter (Fredericia)

Udvandringen fra Danmark

- 1852-1870: Danske mormoner rejste til Utah 1852, herefter fulgte 20.000
- 1870-1910: 250.000 danskere forlader Danmark, heraf bosætter 210.000 sig i USA
 - 1870-1875: Billig jord i USA i forhold til Danmark
 - 1880-1893: Højkonjunktur i USA, landbrugskrise i Danmark, endnu ikke jobs nok i danske byer
 - 1902-1910: Økonomisk vækst i USA, stagnation i de danske byerhverv, men fremgang i landbruget

Arkivalier om rejsende

- Udvandrere
 - Københavns Politis udvandrersprotokoller
 - Pasprotokoller
 - Lægdsruller
- Indvandrere
 - Fremmedprotokoller
 - Pasprotokoller
 - Indfødsretssager
- Andre arkivalier om rejsende
 - Til- og afgangslister
 - Tyendeprotokoller

Daisy-bestillinger

- Noget er scannet, men det meste skal bestilles og ses på Rigsarkivets læsesale
- Rigsarkivets arkivdatabase kaldes Daisy
- Daisy findes her: www.daisy.rigsarkivet.dk

Søg i arkivaliesamlingerne

Arkivskaber eller arkivserie: ?

Arkivskaber: ?

Arkivserie: ?

Periode: - ?

Søg i Daisy

Her kan du:

- › **Søge** efter arkivalier og få vist information om dem.
- › **Bestille** arkivalier til brug på en læsesal.
- › **Se** indscannede arkivalier online.

Indscannede arkivalier kan ikke bestilles til brug på læsesal.

Hvad betyder søgefelterne

- Der er tre søgefelter samt et periodefelt:
- Arkivskaber eller arkivserie
- Arkivskaber
- Arkivserie
- Periode

Over- og underordnede arkivskabere

- Skal overskueliggøre indholdet
- Arkivalier kan være samlet under samme arkivskaber
- En arkivskaber kan også bestå af flere relaterede arkivskabere
- Et hierarki i arkivet

Over- og underordnede arkivskabere

Arkivskaber:

Retten i Helsingør

Fra	Til	Officielle navne
1919	2006	Retten i Helsingør

Fra	Til	Kaldenavne
1919	2006	Helsingør Ret

Arkivnummer: DF-041

Arkivinstitution: Rigsarkivet, København

Bemærkninger:

Ved lov nr. 538 af 08.06.2006 (Politi- og domstolsreform) blev Danmark inddelt i 24 retskredse i stedet for de tidligere 82, Retten i Helsingør kom herefter til at være retskreds nr. 19.

Arkivserier: [vis arkivserier](#)

Fra Til Arkivskabere internt underordnet

1927	1956	Bitingstedet i Hørsholm
------	------	---

1919	2006	Helsingør Civilret
------	------	------------------------------------

1919	2006	Helsingør Fogedret
------	------	------------------------------------

1919	2006	Helsingør Kriminalret
------	------	---------------------------------------

1919	2006	Helsingør Skifteret
------	------	-------------------------------------

Bestilling trin for trin

- Kan bestille på læsesalen (goodsarkiver står dog i fjernmagasin)
 - Kan forudbestille
 - Kan fjernlåne
-
- Fif: Behøver ikke at skrive hele ord

Udfyld søgefelter

- Udfyld arkivskaber

eller

- Udfyld arkivskaber *og* arkivserie
- Pas på, du ikke begrænser din søgning!

Søgefelter udfyldt (arkivskaber + år)

Arkivskaber eller arkivserie: ?

Arkivskaber: ?

Arkivserie: ?

Periode: - ?

Søg i Daisy

Der blev fundet **1** poster.

Side **1** af 1.

Fra ? Til Arkivskaber ?

1458

Gavnø Gods

Arkivserie

?

vis

arkivserier

Udpeg det rigtige søgeresultat

- Når du trykker på "søg", får du en liste over de arkivskabere/arkivserier, der indeholder de ord, du har skrevet
- Hvis du kun søger på arkivskaber, får du kun vist arkivskabere
- Udpeg det rigtige søgeresultat (plejer ikke at være så mange at vælge imellem, når det er godsarkiver)

”Vis arkivserier”

- Hvis du kun har søgt på arkivskabere, står der til højre ”Vis arkivserier”
- Trykker du på ”Vis arkivserier”, får du vist en liste over de arkivalier, der findes i arkivet
- Alfabetisk eller kronologisk ordnet
- Brug browserens søgefunktion

Liste over arkivserier

Arkivskaber:

Gavnø Gods

Fra	Til	Officielle navne
1458		Gavnø Gods

Læs mere om [arkivskaberen](#)

Antal arkivserier i perioden: **36**

Antal arkivserier i alt: [212](#)

<u>Fra</u> 	<u>Til</u>	<u>Arkivserier</u>
1708	1930	Afskrifter af diverse private breve samt gæstebog
1458	1914	Arkivregistratur, Gavnø Gods
1458	1914	Arkivregistratur, Gavnø Gods, register
1570	1771	Diverse dokumenter og breve, der hverken vedrører baroniet eller dets besiddere med vedlagt designation
1749	1892	Diverse retssager
1708	1930	Diverse vedr. slægten Reedtz-Thott
1688	1828	Dokumenter vedr. skifte med Reedtz-Thott
1720	1840	Domme, tingsvidner og synsforretninger m.v.
1724	1816	Domsakter og synsforretninger for Lindersvold og Strandegård
1721	1840	Fiskeriet
1720	1927	Fæsteprotokol
1719	1898	Hovedkassabog over skatter og landgilde

Oplysninger om arkivserien

- Find det arkivalie, du skal bruge og klik på det
- På næste side får du oplysninger om arkivserien (antal fysiske enheder, arkivskaber(e), andre navne)

Oplysninger om arkivserien

Arkivseriens indholdsoversigt

Arkivserien

Arkivserie:	Diverse retssager (1749 - 1892)
Arkivskaber:	<u>Gavnø Gods</u> (1749-1892)
Arkivseriens navn:	Diverse retssager (Officielt)
Arkivseriens datering:	Dannelse: 1749 - 1892
Bemærkninger:	1749-1892 Inderholder tillige udskrift af justitsprotokol for året 1820

Indholdsoversigt

Medietype: ?

Original, Papir m.m.

Arkivinstitution: ?

Rigsarkivet

Arkivseriens indhold: ?

Vis indhold

Liste over fysiske enheder

- Tryk på "vis/bestil"
- Får derefter en liste over fysiske enheder
- "Indhold beskrives med" (hvordan materialet er ordnet)
- Vælg den enhed, du skal bruge (tryk på "gå til bestilling")

Liste over arkivenheder

Arkivseriens Indhold

Arkivserien

Arkivserie:	Diverse retssager (1749 - 1892)
Arkivskaber:	Gavnø Gods (1749-1892)
Arkivseriens navn:	Diverse retssager (Officielt)
Arkivseriens datering:	Dannelse: 1749 - 1892
Bemærkninger:	1749-1892 Inderholder tillige udskrift af justitsprotokol for året 1820
Pakkeindhold beskrives med:	Dokumentdato (Dokumentår, Dokumentmåned, Dokumentdag)

Arkivseriens pakker

Pakkenr.	Indhold fra 	Indhold til	Bestilling
06-6	1749	1782	Start bestilling
06-7	1782	1783	Start bestilling
06-8 - 06-9	1783	1892	Start bestilling

Bestillingsformular

- Hvor man vil se arkivaliet (læsesal)
- Tidspunkt for benyttelsen
- Læsesalsplads
- Får en kvittering, når man har bestilt

Bestilling

Bestilling

Indtast bestillingsoplysninger ▶ Vælg læsesal, lånedato mv.	Kvittering Se/print kvitteringen for din bestilling
---	--

Pakkens indhold:

Arkivserie:	Diverse retssager (1749 - 1892)
Arkivskaber:	Gavnø Gods
Arkivinstitution:	Rigsarkivet
Medietype:	Original, Papir m.m.
Beskrivelse fra/til:	Dokumentdato (Dokumentår, Dokumentmåned, Dokumentdag)
Indhold fra:	1749
Indhold til:	1782
Pakkens Nr:	06-6

Indtast bestillingsoplysninger

Vælg læsesal *

København

Ønsket første benyttelsesdato *

”Mine sider”

- ”På læsesal”, ”Bestillinger” og ”Afsluttede bestillinger”
- Kan se, hvilke arkivalier du har lånt
- Kan se, hvordan det går med bestillinger, fx fra fjernmagasin
- Kan se tidligere bestillinger

Mine sider

Mine brugersider

Velkommen **(RAF) Michael Dupont!**

Du er nu logget ind på Rigsarkivets hjemmeside. På 'Mine brugersider' har du mulighed for at administrere dine bestillinger og din brugerprofil.

Mine bestillinger

Du har **48 aktive bestillinger**. Under [Mine bestillinger](#) kan du se detaljer om, forlænge eller afslutte dine bestillinger. Du kan også vælge at genbestille arkivalier, som du tidligere har bestilt.

Min brugerprofil

Du har mulighed for at [rette informationerne](#) i din brugerprofil eller [ændre din adgangskode](#). Du kan også vælge helt at [slette](#) din brugerprofil.

Forudbestilling og fjernlån

- Begrænsninger på meget brugte arkivalier (kirkebøger, skifteprotokoller, skøde- og panteprotokoller, journaler og registre m.m.)
- Ville være upraktisk at reservere eller fjernlåne
- Derfor: De vigtigste arkivalier skal benyttes på arkivet.

Dansk Demografisk Database (DDA)

[Synes godt om](#) [Del](#)

Dansk Demografisk Database

[Forside](#) [Folketællinger](#) [Kirkebøger](#) [Andre databaser](#) [Deltag](#) [Information](#) [Forskning](#) [Kontakt](#)

Velkommen til DDD

Her i Dansk Demografisk Database (DDD) kan du søge efter oplysninger i en lang række forskellige kilder. Du kan søge efter enkeltpersoner eller familier, når du har lidt information i forvejen. Desuden skal de personer, du leder efter, findes i databaserne. Der tilføjes hele tiden flere data til databaserne.

[Læs mere om DDD](#)

Folketællinger

Siden 1787 er der regelmæssigt blevet indsamlet personoplysninger om navn, alder, civilstand, erhverv og meget andet.

[Gå til database](#)

Kirkebøger

Database med indtastede kirkebøger. Kirkebøgerne er opdelt efter begivenhed.

[Gå til database](#)

Deltag

Vi mangler stadig personer, der har lyst og overskud til at deltage. Du kan deltage så meget du vil og på det tidspunkt, du vil.

[Bliv indtaster](#)

Forskning

Folketællingerne giver store muligheder for at opdage nye sider af den samlede danske befolkning eller af udvalgte befolkningsgrupper

[Klik for mere information](#)

Andre databaser

Indvandrede	Udvandrede
Nygårds Sedler	Udvandrede via Vejle
Faldne i 1. verdenskrig	Oeders eftr. 1771
Dannebrogsmænd	Præmiemodtagere
Se komplet liste	
Gå til databaserne	

Fire databaser om rejsende

- Udvandrere
 - Database, bygger på Københavns Politis udvandrerprotokoller 1869-1920
- Indvandrere
 - Arbejdsophold 1812-1924, bygger på div. materiale fra Frederiksborg Amt, Københavns Amt (ikke København og Frederiksberg), samt Lolland-Falster og Møn
 - Indfødsretstildeling 1776-1960, bygger på protokol over Naturalisationspatenter og bemærkninger til indfødsretslovforslagene
 - Udviste 1875-1919, bygger på politiets interne blad Politiefterretninger

Københavns Politis udvandrersprotokoller

- Ved lov 01.05.1868 og 25.03.1872 blev det pålagt politiet at føre kontrol med de autoriserede udvandringsagenter, bl.a. at rejsekontrakten blev overholdt
- I København var det 3. politiinspektorat
- Arkivalierne hedder ikke udvandrersprotokoller, men ”register over udvandrere”
- Ingen bilag bevaret

To typer udvandrere

- Direkte udvandrere: Personer, som direkte befordredes fra dansk havn til udvandringsstedet
- Indirekte udvandrere: Personer, som via en udenlandsk havn nåede udvandringsstedet

Protokollernes indhold

- Ført på skematisk papir, oplyser om:
 - navn
 - stilling
 - fødested eller sidste opholdssted
 - alder
 - bestemmelsessted
 - kontraktens nr. og litra (kontrakten ikke bevaret)
 - forevisningsdato

Indgang til protokollerne

- Udvandrerdatabase dækker mere end 400.000 udvandrere i perioden 1868-1911, 1913-1916, 1919-1920

Det Danske Udvandrerarkiv

[Om Udvandrerarkivet](#)

[Kontakt](#)

[English](#)

[Udvandrerprotokollen](#)

[Søg i Samlingen](#)

[Aalborg Stadsarkiv](#)

Fornavn	Efternavn	Stilling	
Fødested	Sidste opholdssted	Bestemmelsessted	
Fra	Til	Direkte eller Indirekte	KontraktNr eller Litra
1868	1920	Begge	
Start Søgning			

18.961 pers.

14.221 pers.

9.480 pers.

4.740 pers.

I alt 412.034 personer fundet

|< < 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 > >|

	Udvandrerens fulde Navn.	Stilling.	Fødested.	Sidste Opholdssted.	Alder.	Bestemmelsessted.	Kontraktens Nr. og Litra	Forevisnings- Dato.
Indirekte	Aaldsen, Christian	Landmand		Slesvig	23	Chicago, USA	821	15/10 1868
Indirekte	Abrahamsdatter, Sophie	Datter		Sverrig	11	Chicago, USA	972	5/11 1868
Indirekte	Abrahamsdatter, Anna Maria	Ukendt		Sverrig	32	Chicago, USA	972	5/11 1868
Indirekte	Abrahamsen, Carl	Landmand		Sverrig	27	Chicago, USA	702	24/9 1868
Indirekte	Ackarson, Per	Landmand		Sverrig	30	New York City, USA	952	5/11 1868
Indirekte	Adrian, Hans Jensen	Landmand		Giedesby /:	48	New York City.	124	8/6 1868

Udvandrede via Vejle

Brødrene Mouritzen i Vejle havde autorisation protokoller findes på Landsarkivet for Nørrejylland der ikke findes i Københavns Politis Udvandre Vejle Stadsarkiv, og i databasen kan du finde

Navn

Stilling

Sogn

År

IDkode

Søg

FORTRYD

Udvandrerprotokol, direkte 1885

Udvandrerens fulde Navn.	Stilling.	Fødested og sidste Opholds- sted. (hvis det er forskjelligt fra Fødestedet.)	Alder.	Bestemmelses- sted.	Kontraktens		Anmærkninger.
					Nr. og Litra	Forevis- nings- Dato.	
Theodore, Jørgen	Piano- slæmmer	America	28	New York	1835	3/9 85	Hela
Tranum, Nilsine	Jomfru	Sallory	26	Nb. Stromb	1841	.	.
Thorsens, Olef	Herre	Torvig	22	Chicago	1829	.	.
Thomsen, Niels	Jernbane- assistent	København	21	- "	1849	14 10	Hel
- - - Pauline M.	Jomfru	"	21	New York	1869	28/10	Hel
- - - Frederik T.	Gartner	America	20	"	1871	.	.
Thomsen, Alfred Lauge	Commis	København	20	.	1947	25/11	Hel

Udvandrerprotokol, direkte 1915

Udvandrerens fulde Navn.	Stilling.	Fødested og sidste Opholds- sted, (hvis det er forskelligt fra Fødestedet).	Alder.	Bestemmelses- sted.	Kontraktens		Anmærkninger.
					Nr. og Litra	Forevis- nings- Dato.	
Langelvort Jean	Holma	Karlshöna u. s. a	48	Ny.	74	12/1	Osea II
" Charpine	Frue	Vamareup u. s. a	ad	"	"	"	"
Ljernes Karl Gottfred	" Torslev	" Landsdal	18	Ja	246	26/1	Hellig Olav
Lehm Otto Cajus	Mijerist	Kasuna Bondarup	19	Ny.	306	5/2	Frue. 8.
Lomanga Jacob	Sæmst	Als u. s. a	58	"	482	"	"
" Marie	Frue	u. s. a	52	"	483	"	"
" Alice	Port	"	16	"	484	"	"

Udvandrerprotokol, indirekte 1915

Udvandrerens fulde Navn.	Stilling.	Fødested og sidste Opholds- sted, (hvis det er forskelligt fra Fødestedet).	Alder.	Bestemmelses- sted.	Kontraktens		Anmærkninger.
					Nr. og Litra	Forevis- nings- Dato.	
Møller Margarethe Lotte	Husmoder	Horning Aarhus	34	New Zealand	23 Prahl.	1915 14/1	
" Erling	Barn	"	11	"	"	"	
" Hans	"	"	9	"	"	"	
" Niffe	"	"	5 ^u	"	"	"	
" Gerda	"	"	3	"	"	"	
Madsen Anton Louis	Hushjætte	Holsten København	56	St. John	40 Lassen	26/1	
Melby Aage Adolf Vilhelm	Kontorist	København	19	Australien	57 Clausen	3/2	

Skibsekspeditioner

- Udvandrere, der købte billet direkte hos rederiet uden om en rejseagent (ikke registreret i udvandrersprotokollerne)
- Kan være registreret i Københavns Politis lister over skibsekspeditioner

Mormoner

- Københavns Politi: Skibsekspeditioner vedr. mormonudvandringen 1872-1894
- Findes ikke i udvandrerdatabasen
- Er trykt og findes: Passport to Paradise, Utah 2000 (<https://www.familysearch.org/en/search/catalog/979162>)
- Se også <https://aurelia-clemons.dk/>, emigrerede mormoner fra Danmark 1852-1881

Eksempel på skibsekspedition 1915

PASSAGER-LISTE

for Udvandrer-skibet *Frederik VIII* fort af Kaptajn *Thomson*
 afgaaende den *7 Februar 1915* fra *København* til *New York*

Skibets Drægtighed i Tons	Vejrdækkets Flade- indhold i Kv.-Fod	Kahytsplads		Mellemdæksplads		Det højeste efter Reglementet tilladte Antal Passagerer (Voksne)	
		Kubikfod Rum	Kv.-Fod Gulv	Kubikfod Rum	Kv.-Fod Gulv	Kahytspassagerer	Mellemdækspassagerer
<i>7555</i>	<i>1665</i>	<i>6594</i>	<i>2423</i>	<i>3067</i>	<i>1224</i>	<i>378</i>	<i>444</i>

3' Kl.

Navnefortegnelse over Passagererne. *m/* *særlige Kontrakter*
 (Paa denne Fortegnelse føres ogsaa Kahytspassagerer).

Lebe- Nr.	Passagerernes Navne	Fødested	Kontrakt Nr.	Alder						Livsstilling	Sidste Opholdssted	Plads i Skibet	
				Gifte		Ugifte		Børn fra 1-12 Aar					Patte- børn
				Mænd	Koner	Mænd	Fruent.	Drenge	Piger				
<i>1</i>	<i>Peter H. Petersen</i>	<i>Kolding</i>	<i>17811</i>			<i>31</i>					<i>Farmer</i>	<i>USA.</i>	
<i>2</i>	<i>Walter S.</i>	<i>"</i>	<i>12</i>			<i>29</i>					<i>"</i>	<i>"</i>	
<i>3</i>	<i>Hilja Suominen</i>	<i>Finnland</i>	<i>13</i>			<i>27</i>					<i>Erk.</i>	<i>"</i>	
<i>4</i>	<i>Saimi Laariinen</i>	<i>USA.</i>	<i>14</i>					<i>4</i>			<i>Barn</i>	<i>"</i>	
<i>5</i>	<i>Rachel</i>	<i>"</i>	<i>"</i>					<i>2</i>			<i>"</i>	<i>"</i>	
<i>6</i>	<i>Oscar W. Trausen</i>	<i>Perize</i>	<i>15</i>			<i>34</i>					<i>Landarb.</i>	<i>"</i>	
<i>7</i>	<i>Magnus Tissen</i>	<i>Altona</i>	<i>16 27</i>								<i>Ualer</i>	<i>"</i>	
<i>8</i>	<i>Meta</i>	<i>Altona</i>	<i>"</i>			<i>28</i>					<i>Moders</i>	<i>"</i>	

Også mandskabslister

Fortegnelse
over Mandskabet ombord i Dampskibet
„Frederik VIII”.
den 7 Februar 1915

<i>Nr.</i>	<i>Stilling</i>	<i>Fødsels Navn</i>	<i>Fødested</i>	<i>Fødselsaar</i>
62	Syrbøder	X Laur. Edv. Mich. Sørensen Gronemann	Ålburn	1882
63	„	X Osmund Søren Sørensen	Skanderborg	1888
64	„	X Ernst Sørensen	Finland	1895
65	„	X Hans Gunnar Svärd	Sverige	1884
66	„	X Mich. Søren Sørensen	„	1891
67	„	X Wald. Johansson	„	1885
68	„	Chr. Wald. Christoffersen	Ålburn	1888
69	„	X Hans Albert Ljung	Sverige	1888
70	„	X Klas Hugo Söderberg	„	1893
71	„	X Hans Chr. Larsen	Skjoldby	1884
72	„	X Robert Fred. Nielsen	Ålburn	1893

Udenlandske databaser

- Udrejsende fra Hamborg 1850-1934: <https://www.ancestry.com/search/collections/1068/> (betalingsside)
- Ankomne til New York 1820-1957: <https://www.familysearch.org/en/blog/ny-castle-garden-ellis-island> (1820-1892 Castle Garden, 1892-1924 Ellis Island, 1925-1957 passager- og mandskabslister)
- Også <https://www.statueofliberty.org/>

Pasprotokoller

- Kan bruges til at
 - følge en persons færden
 - finde ud af hvor en person kommer fra
 - finde ud af hvor en person rejser hen

Hvad er et pas

- ... et af en Øvrighedsperson udstædt Document, hvormed Ihændehaveren legitimerer sig paa Reiser. (H. P. Giessing, 1841)

Nogle typer af pas

- Rejsepas
- Sundheds- og karantænepas
- Afskeds- eller gårdmandspas
- Kopipas
- Frimandspas
- Frihedspas
- Vognpas
- Indladelsespas
- Udygtighedspas
- Fribefordringspas
- Kurerpas
- Permissionspas
- Markedspas
- Sessionspas
- Toldpas
- Besejlingspas
- Islandsk søpas
- Flyttepas

Rejsepas

- Udstedt af politimesteren, dvs. retsbetjenten

P O L I T I E M E S T E R E N

I DEN KONGELIGE RESIDENTS-STAD KIÖBENHAVN

Gör vitterligt, at

agter nu at reise herfra Staden til

Min tjenstlige Begiering er til alle og enhver, som bemeldte
maatte forekomme, at de paa denne Reise ubehindret vilde lade passere.

Dette Pas er stemplet her og forsynet med min Underskrift.

Kiöbenhavns Politiekammer den 21 November 1807, Klok. 6 1/2 Efter-Middag.

NB. Dette Pas giælder allene for ovenmeldte
Reise, og ikke til flere eller andre Reiser,
samt her i Staden blot trede Gange
24 Timer.

Betalt,

Politimesteren i Aarhus

Gjør vitterligt, at

Jens Peter Madsen J. G. Valentin

32de Aar gammel, født i *Ribe*, taler *Dansk*, er *indskudt* af Bert og *lygskald* af
Bygning, har *brunt* Haar, *brunt* Dine

agter nu at reise herfra Staden til

Min tjenstlige Begjering er til Alle og Enhver, som bemeldte *J. G. Valentin*

maatte forekomme, at de *sau* paa denne Reise ubehindret ville lade passere.

Her paa Stedet hersker ingen smitsom Sygdom.

Aarhus Politiekammer, den *11. Juni* 1833 Klokken *4* *Et* Middag.

NB. Dette Pas gælder allene for ovenmeldte Reise
og ikke til flere eller andre Reiser, samt her i
Staden blot treende Gange 24 Timer.

Betalt. *J. G.*

L. H. Madsen
Th. H.

*Personen i Holsten.
Christiane Hoffmann 1837
97*

Politimesteren i Ryborg

Reisendes

Fødested *København.*

Alder *34 Aar*

Bert *midvel*

Haar *blond*

Dine *blaar,*

Underskrift

Fr. Hoffmann

Gjor vitterligt: at Foreviseren heraf *Minister Frederik
Hoffmann* med *Hans Dorothea Maria fød Læren*
37 Aar gammel, der bærer Julekors og ankommer med landligt
for udsættelse Næstkomme 26 Juni 1837, julepaaagt, Ryborg 24/7
agter at foretage en Reise herfra til *Odense*.

til hvilken Reise dette Pas er begjært.

Thi anmodes tjenstlig respektive Bedkommende om at ville lade
fornævnte *Hoffmann og Hans*
paa denne forehavende Reise ubehindret passere.

(Her græsferer ingen smitsom Sygdom)

Ryborg Politiekammer, den *16 August* 1837.

{ Dette Pas gjælder alene for denne
Reise og her i Byen kun 3 Gange
24 Timer. }

Betalt

3/4 Lda.

Rechtsanw.

Politimesteren i Holbæk Kjøbstad og ~~Baroniet Løvenborgs Birk~~

Gjør vitterligt: at *Anders Peter Wiiborg* *af Byen*

29 Aar gammel, født i *Sjælland* taler *daarsk* er *mikke* af Bæft og *lyst*

af Bygning, har *mærkt* Haar *blaat* Dine *agter* nu at reise herfra

Staden *til Gjellerup* *af Byen* Thi er min tjenstlige Begjæring til Alle

og Enhver, som bemeldte *Anders Peter Wiiborg* maatte forekomme, at de ham paa denne

Reise ubehindret lade *gaa og reise* Det attesteres, at her paa Stedet ingen smitsom Sygdom græsferer.

Et Bekræftelse under min Haand og Stadens Segl:

Holbæk den *14. December 1839* *Yr. Høfde* *Peter Wiiborg*

NB. Dette Pas gielder allene for denne Reise, og her i Byen blot trende Gange 24 Timer.

Gjeldt 6 Rejses
16/8

Anders Peter Wiiborg
af Byen

Hvem skulle bruge pas?

- Indtil 1846: Indlæendinge og udlæendinge
- 1846-1862: Udlæendinge
- 1862-1875: Udlæendinge bortset fra svenskere, nordmænd og englændere
- 1875-1917: Ingen (dog opholdsbog)
- Efter 1917: Udlæendinge

Hvilke indlændinge skulle bruge pas?

- Indtil 1846: Alle stænder
- Bortset fra:
 - Embedsmænd i tjeneste
 - Skippere, sømænd, lodser
 - Personer bosat inden for 2 mil

Hvornår skulle man bruge pas?

- Når man skulle krydse vand (fx færgersted) eller rejse til udlandet
- *Lov 07.08.1846:*
... Pas paa Reiser mellem forskellige Steder i Kongeriget ... ophæves, saa at Sø- og Landreiser i saa Henseende sættes under lige Vilkaar.

Kunne man selv vælge ruten?

- Kunne vælge destinationen
- Skulle altid tage den korteste vej
- Lov 26.01.1819:
... om de ere forsynede med Passe, om de have taget nogen anden end den korteste Vei, for at komme til det i deres Passe bestemte Sted.

Hvad krævede det at få pas?

- *Bevis på at man lovligt kunne rejse*
 - Håndværkssvende: Attest fra mester
 - Jøder: Attest fra ældste
 - Fremmede: Attest fra gæstgiver

Lammeth Garved Sven Johan Johansen, farsver-
sørsk, for mig i to brev til Dato, og i den tid
indvist Trøstelse og Styr, ~~varit~~ for mig som en af
de mest gode Anbefalere, til som jeg nok en gang
samt i sit Brevsk.

Prostac den 8 Juni 1853.

H. C. Jensen

Passets gyldighed

- 3 dage fra udstedelsen
- Indtil 1839: Til én rejse
- Efter 1839: Til flere rejser

Hvornår skulle passet forevises?

- Ved overnatning på rejse
- Ved bosættelse
- Ved overfart
- Muligvis også ved gennemrejse

Hvem skulle passet forevises til?

- Retsbetjenten
- Færgemanden
- Postvognskusken
- Gæstgiveren

Hvad er en pasprotokol?

- Myndigheders registrering af:
 - Udstedte pas og pasbøger
 - Foreviste pas og pasbøger

Hvad er der bevaret?

- *København*
 - Pasprotokoller over udstedte pas 1788-1850 (Københavnske pasregnskaber)
- *Provinsen*
 - Helsingør 1804-
 - Korsør 1798-
 - De fleste retsbetjente først o.1820 ff.

Pasprotokoller fra købstæder på Lolland-Falster

Nykøbing Falster: 1791-1896 (3 pk.)

Nakskov: 1839-1893 (1 pk.)

Maribo: 1830-1923 (3 pk.)

Rødby: 1812-1922 (1 pk.)

Stubbekøbing: 1825-1889 (3 pk.)

Nysted: 1828-1840 (1 pk.)

Sakskøbing: 1852-1884 (1 pk.)

Hvad fortæller pasprotokoller over udstedte pas?

- Udstedelsesdato
- Navn
- Fødested
- Udseende
- Erhverv
- Destination
- Evt. kautionist

Udstedte pas

No	Geographical Name	Geographical Name	Geographical Name	Geographical Name	Geographical Name	Geographical Name	Geographical Name	Geographical Name	Geographical Name	Geographical Name
37	Conrad v. Barner	Lammegub.	9 Jule	Langeland & Lelling.	Billund 37	middle middle	middle	middle	middle	middle
38	Theodor v. Barner	Kongens	10	Do	Do 25	for	for	for	for	for
39	Johann Christensen	Lyngby	12	Opnider Langeland	Kongens 36	middle	middle	middle	middle	middle
40	Mathias Hollemann	Phagar	13	Forning og Lelling.	Billund 40	middle	middle	middle	middle	middle
41	E. W. Jacobson	Lindemog	14	Randers	Billund 40	middle	middle	middle	middle	middle
42	Oec. Moesmann	Phag.	15 Jule	Langeland & Lelling.	Kongens 40	for	for	for	for	for
43	Arvid Andaf	Phag.	19 Jule	Langeland	Billund 17	middle	middle	middle	middle	middle
44	Edward Røp	Phag.	22 Jule	Langeland	Billund 33	middle	middle	middle	middle	middle
45	Morane Grundvig	Phag.	24	Langeland	Billund 33	middle	middle	middle	middle	middle
46	Jørgen Thomsen	Phag.	24	Langeland	Billund 33	middle	middle	middle	middle	middle
47	Christian Sophus Albertsen	Phag.	24	Langeland	Billund 33	middle	middle	middle	middle	middle
48	Andreas Hansen	Phag.	24	Langeland	Billund 33	middle	middle	middle	middle	middle
49	La Lær	Phag.	24	Langeland	Billund 33	middle	middle	middle	middle	middle
50	Anders Christensen	Phag.	24	Langeland	Billund 33	middle	middle	middle	middle	middle
51	Anders Christensen	Phag.	24	Langeland	Billund 33	middle	middle	middle	middle	middle
52	Anders Christensen	Phag.	24	Langeland	Billund 33	middle	middle	middle	middle	middle
53	Anders Christensen	Phag.	24	Langeland	Billund 33	middle	middle	middle	middle	middle
54	Anders Christensen	Phag.	24	Langeland	Billund 33	middle	middle	middle	middle	middle

Hvad fortæller pasprotokoller over foreviste pas?

- Forevisningsdato
- Navn
- Erhverv
- Udrejsested og -dato
- Sidst forevist
- Destination

Foreviste pas *før* 1846

Fødselsregister					
Datum	Navn	Mors Navn	Fødsels Tid	Fødsels Sted	Bemærk.
1836					
Juni 7	Friderik Christian Othlefeldt og Louise Gotthalke af Aljersgaard.	Mari 6	Odense	reiserad. Løst	Odense
13	Christian Frederik Hofshønsen af Vesten.	Marts 11	St. Nikolaj af St. Nicolaj.	Nordtved.	St. Nicolaj.
15	Louise Frederikke Battiste Procatto	Nordtved 8 Marts 1836.	St. Nikolaj	St. Nicolaj	St. Nicolaj
22	Carl Christian M. Jørgen	Abraham	Juni 20	Kiel	
22	Carl Christian M. Jørgen	Abraham	Juni 20	Kiel	
22	Christian Egtved	Nikolaj	27	Kiel	
22	Christian Egtved	Nikolaj	27	Kiel	

Foreviste pas efter 1846

Dato	Navn	Udflykth.	Prest.	Tromsø	Gub.
(1859)					
Juni 1	Karin Clausdatter	Gåttaborg	Ringskild	Skjelokør	ypr
	4 Anna Clausdatter	7 Apr 1859	26 Mai 1859		
"	Rasmus Mortensen	Prestøe	Skjelokør	Skje	ypr
"	7 Anton Baldus	11 Januar 1858	28 Mai 1859		
"	Philipp Rung	Hauger	Wordingborg	Skjelokør	10 p
"	Jacob Rung	18 Januar 1858	3 Juni 1859	Skjelokør	10 p
"	Hadamar	3 Februar 1859	do	do	10 p
"	Hadamar	do	do	do	10 p
"	Karin Olstadter	Gåttaborg	Prestøe	Wordingborg	ypr
"	10 Marie Olstadter	4 April 1859	6 Juni 1859		
"	14 Bogdalena Erstadter	Kalmö	Kjö	Skjelokør	ypr
"	11 Bogdalena Erstadter	11 Mai 1859	4 Juni 1859		
"	Kjell. Anna Math-	do	do	do	ypr
"	datter Kjell	do	do	do	ypr
"	Margit Mathsdatter	Hadamar	Ringskild	Kjellagård	ypr
"	16 Wilhelm Rung	3 Febr. 1859	9 Juni 1859	n. Kallund	ypr
"	Katharine Meyer	Hauger	do	do	ypr
"	14 Oktober 1858				
"	Hadamar				
"	Marie Baldus	13 Juni 1859	do	do	ypr

Københavns pasprotokol 1815 (kun foreviste pas)

113

Da- tum.	No.	De Reisendes Navne.	Hvorhen Passet lyder.	Mod hvis Attest.	Hvor mange Personer.			Det betalte i S. V.		An- mær- ninger.
					De som betale.	De som ei betale.				
						Börn under 15 Aar	Fat- tige.	Andre fritag- ne.	Rbdlr.	Sk.
				Transport	1 Rbd	2 Rbd				
	1781.	G. Werner af Øst			126	171	35	11	30	240
	52	M. Fischer de	Hamburg	Donscheus	"	"	"	"	12	"
	53	E. M. Andersenatterfige	Malmø	Murcijsens	x/	"	"	"	x/	"
	54	B. M. Bang fige	Aalborg	Lobels	x/	"	"	"	x/	64
	55	Cecilia M. Bang de	de	de	"	x/	"	"	x/	64
	56	G. L. Donner Gros	Hottin	Wilders	x/	"	"	"	x/	"
	57	J. G. L. Donmeyer fæbinder	Hunover	Füllings	"	"	"	x/	"	"
	58	C. P. Düker Bond med								
		hans Christine Martens								

Registrering af mistænkelige grupper

- Tyende
- Håndværkssvende
- Udlændinge
- Skulle have en pasbog på sig, nemlig en:
 - skudsmålsbog (tyende, 1833-1924)
 - vandrebog (håndværkssvende, 1828-1886)
 - opholdsbog (udlændinge, 1875-1928)

Oplysninger om foreviste skudsmålsbøger

- I købstæderne
 - indtil 1854: Til- og afgangslister i kirkebøgerne
 - efter 1854: Tyendeprotokoller
- På landet
 - indtil 1875: Til- og afgangslister i kirkebøgerne
 - efter 1875: Tyendeprotokoller
- OBS. Der kan også være tidlige tyendeprotokoller, hvor man har udskilt emnet

Tyendeprotokol 1869, Helsingør

Nr	Tyendets Navn, Alder, Fødested og Hjemsted	Tilgang		Afgang			Anmærkning	
		Datum	Legitimation	Hos hvem det skal tjene	Datum	Hos hvem det sidst har tjent		Hvorhen
184.	Vilhelm Marius Hagmannsen, f. i Helsingør d. 23. dec. 1832.	9/6 69.	Meddeelt Skidsimulsky.	—	9/6 69.	—	København.	
185.	Nils Pedersen. f. i Søborg d. 22. Aug. 1848.	11/6 69.	Skyd. Søborg 1/6 69. s.p. 2/6 69.	Søborg. Jørg. Brøgger.	27/9 69.	Sammenført.	Søborg.	
186.	Eva Henne Horn. f. paa Saligaard d. 3. Juli 1852.	11/6 69.	Meddeelt Skidsimulsky.	—	11/6 69.	—	København.	
187.	Mads Mortensen, Korse. f. i Simmerbille d. 29. Juni 1838.	11/6 69.	Skyd. Simmerbille 28/4 69. s.p. København 5/6 69.	København. Brødskob. Petersen.				
188.	Josephine Mathilde Nielsen, f. i Helsingør d. 29. Juli 1854.	11/6 69.	Meddeelt Skidsimulsky.	—	11/6 69.	—	København.	
189.	Christiane Olsen. f. paa Grønballe d. 31. Mai 1847.	12/6 69.	Skyd. Søborg 12/6 69. s.p. 24/5 69.	Søborg. Jørg. Brøgger.	7/10 70.	Sammenført.	Søborg Sige.	
190.	Caroline Christiane Møller, f. i Maribo d. 25. Marti 1847.	14/6 69.	Skyd. Maribo 26/6 69. s.p. København 25/5 69.	København. Nils Brøgger.	30/4 71.	Sammenført.	København.	

Oplysninger om foreviste vandrebøger og opholdsbøger

- Pasprotokoller
- Kan også eksistere arkivalier beregnet til udlændinge, nemlig fremmedprotokoller, protokoller over opholdsbøger o.l.

Fremmedprotokol 1933, Helsingør

76 1933				76		
Løbe-Nr.	Navn, Fødselsaar og -dag samt Fødested (Efternavnet først og understreget)	Stilling og Opholdssted	Legitimation og dennes Gyldighed Obs., Visum eller andet J. Nr.	Korrespondance		Anmærkning
				Fra	Til	
41	<u>Karlsson</u> Rune Natanael f. 27/12 1906 i Lørrig	Chauffør hos frs. Paul Horten, Frederiksberg 10, Vestmølle	Løst Pas gld. til 19/3 36. Opholdstill. gld. til 15/3 33. Natl. 11430	18/3 Rapp. ang. Anm. om fort. Opholdstill.	20/3 Rapp. med Pas til Chefen.	
42	<u>Engström</u> Per Almqvist f. 8/10 1902 i Lørrig	Arbejder hos Thomsen & Søn, Hvidovre	Løst Pas gld. til 20/3 35. Opholdstill. gld. til 20/3 33. 20/3 34 Natl. 14470	21/3 Rapp. ang. Anm. om fort. Opholdstill. 24/3 Rapp. fra Chefen med Pas til Næst.	21/3 Rapp. med Pas til Chefen. 24/3 Pas med beg. pr. Post. 26/3 Rapp. til Chefen.	
43	<u>Wärmann</u> Egon Almqvist f. 27/11 1881 i Tyskland	Arbejder hos Hollandske Kød- fabrik	Tysk Pas gld. til 14/4 35. Opholdstill. gld. til 10/4 33. Natl. 35001	23/3 Rapp. ang. Anm. om arbejdsstill.	24/3 Rapp. med Pas til Chefen.	

Indfødsret

- Indgange:
 - Indfødsretsdatabase på DDA (1776-1960)
 - Alfabetisk register over naturalisationspatenterne (1776-1848)
 - Indfødsretsmatriklen (1848-1967)
 - Navneregister til dansk indfødsret 1850-1915 (<https://arkivalieronline.rigsarkivet.dk/da/billedviser?epid=18484356#236981,45100665>), er søgbar i database på <https://slaegtsbibliotek.dk/indfoed/indvList.php#>

Indfødsret

- Sager:
 - Indfødsretssager (1776-1847)
 - Indfødsretssager (1850-1967), findes på lovdato og løbenummer

Indfødsretsdatabasen

Database over indfødsretstildelinger 1776 – 1960

Udfyld et eller flere af felterne

Efternavn

Fornavn

Bopæl

Erhverv

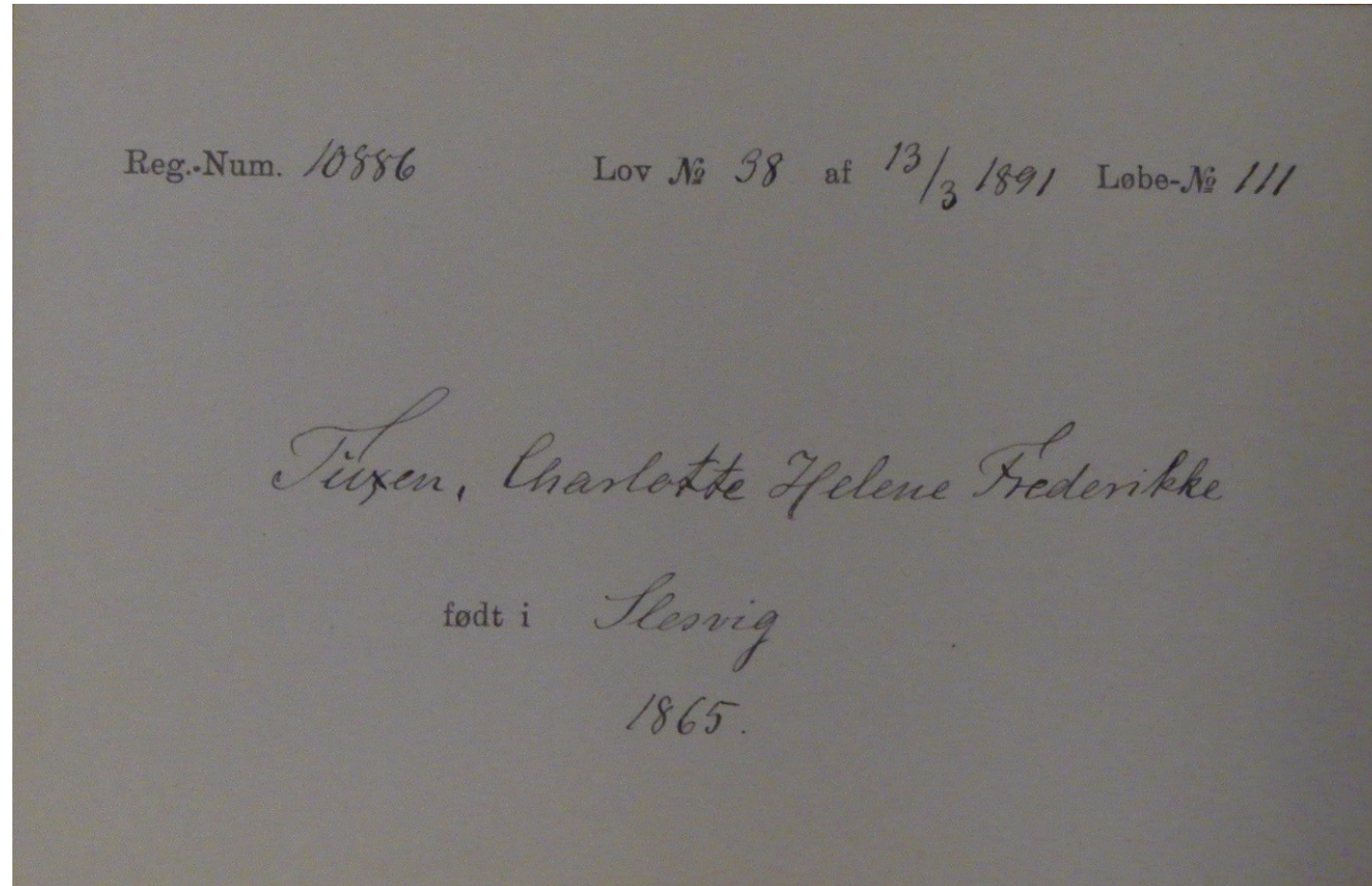
Fødelokalitet

Fødeland

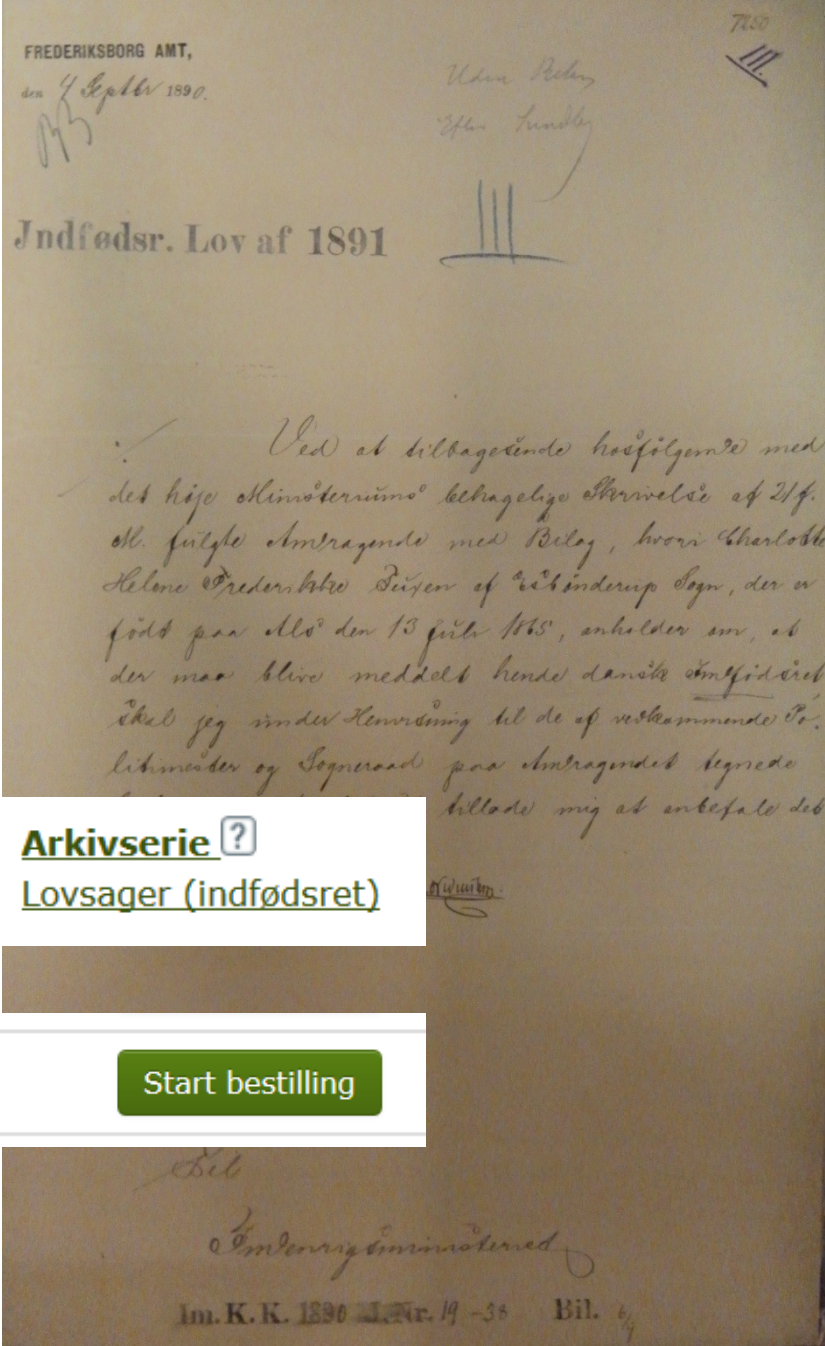
Søg

FORTRYD

Indfødsretsmatriklen 1850-1967 (lovdato + løbenummer)

Eksempel på sag

Fra **Til** **Arkivskaber**

31 1891 3 13 61 1891 3 13 112

Start bestilling

Tuxen, Charlotte Helene
Frederikke, af Esbønderup Løgn under
Frederiksborg Amt, født 1865. Tank-
ket Løgn fra Als af danske For-
ældre kom i 1867, da Frederikke
havde indtrådt på Lyngbyhøjskolen
i København med til Esbønderup
hvor Faderen fra samme Tidspunkt
paa det der blev anset som
Løgnepaast og hvor hun siden
opblev har opholdt sig. Hun
drager endnu, der er ugift, under
befalning af Esbønderup - Næstbys
Løgnraad.

Spørgsmål?

Husk også:

Vejledningsvideoer www.genealogi.dk